

Члан 1

Овим правилником прописују се ближи услови о начину, садржају, дужини, месту и времену обављања и другим питањима од значаја за обављање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада који школа, упоредо са изрицањем васпитне, односно васпитно-дисциплинске мере, одређује ученику.

Ближи услови из става 1. овог члана одштампани су овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2

Друштвено-користан, односно хуманитарни рад из члана 1. овог правилника се не односи на друштвено-користан и хуманитарни рад који школа планира годишњим планом рада и остварује ради укључивања свих ученика или појединих одељењских заједница у тај рад (хуманитарне акције, еколошке акције уређења школе - учионица и других просторија и школског окружења, акције прикупљања материјала за рециклажу, припрема/уређење школског простора за одржавање школских манифестација, изложби, гостовања, спортских и других такмичења, посете установама социјалне заштите за смештај деце и омладине, домовима старих и Црвеном крсту и др.).

Члан 3

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

БЛИЖИ УСЛОВИ

О НАЧИНУ, САДРЖАЈУ, ДУЖИНИ, МЕСТУ И ВРЕМЕНУ ОБАВЉАЊА И ДРУГИМ ПИТАЊИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДРУШТВЕНО-КОРИСНОГ, ОДНОСНО ХУМАНИТАРНОГ РАДА

Друштвено-користан и хуманитарни рад, у смислу овог правилника, обухвата активности чијим се остваривањем развија друштвено одговорно понашање ученика и представља облик ресторативне дисциплине.

Ресторативна дисциплина, у смислу овог правилника, јесте приступ којим се омогућава умањивање или отклањање начињене штете, односно последица те штете, развија свест о одговорности и последицама сопственог и понашања других и поправљају односи укључених страна.

Циљ одређивања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама који се остварује у складу са овим правилником, јесте превенција непожељног и друштвено неприхватљивог понашања ученика кроз развој пожељних и позитивних облика понашања. Наставник, односно стручни сарадник у школи за развијање пожељних/позитивних облика понашања ученика и конструктивно решавање конфликта примењује саветодавни рад, технику дијалога, поступак школске медијације, укључује вршњачку медијацију и друго.

Друштвено-користан, односно хуманитарни рад школа одређује ученику у складу са тежином учињене лакше и теже повреде обавеза ученика или повреде забране утврђене законом којим се уређују основе система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон), водећи рачуна о психофизичкој и здравственој способности, узрасту и достојанству ученика.

У ситуацији када се мера изриче ученику који наставу похађа по индивидуалном образовном плану узима се у обзир и мишљење представника тима за инклузивно образовање.

Директор школе, у ситуацији када је учињена тежа повреда обавезе ученика или повреда забране, покреће васпитно-дисциплински поступак, доноси план појачаног васпитног рада и упоредо са тим обавља консултације са родитељем, односно другим законским заступником и учеником и бира од предвиђених активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада активност за меру која се изриче.

Када се изриче васпитна мера за учињену лакшу повреду обавезе ученика, одељенски старешина, уз планирање појачаног васпитног рада и консултације са родитељем, односно другим законским заступником и учеником, бира од предвиђених активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада активност за меру која се изриче.

Родитељ, односно други законски заступник обавезан је да, у складу са планом обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада, активно учествује у остваривању тог плана.

Родитељ, односно други законски заступник је одговоран ако ученик одбије да остварује активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

Друштвено-користан, односно хуманитарни рад остварује се у просторијама или ван просторија школе под надзором наставника, односно стручног сарадника.

За друштвено-користан, односно хуманитарни рад прописује се временски период/динамика, начин остваривања и лице које је задужено да прати и извештава о остваривању и ефектима активности.

Активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада (у даљем тексту: активности) се могу организовати и остваривати у групи, одељењу, разреду, односно класи у оквиру школе, као и у другој установи, самостално или уз подршку вршњака, наставника и стручних сарадника.

Ангажовање ученика у друштвено-корисном, односно хуманитарном раду узима се у обзир код утврђивања закључне оцене из владања на крају првог и другог полугодишта. Оквирно трајање учесталости и временски период обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама дато је у Табели 1.

Табела 1

МЕРА	Активност	Учесталост	Временски период
ОПОМЕНА	-	2 пута недељно	2 недеље
УКОР ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	-	2 пута недељно	3 недеље
УКОР ОДЕЉЕЊСКОГ ВЕЋА	-	3 пута недељно	3 недеље
УКОР ДИРЕКТОРА	-	3 пута недељно	4 недеље
УКОР НАСТАВНИЧКОГ ВЕЋА	-	4 пута недељно	4 недеље

Приликом одређивања активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада одређује се трајање те активности, учесталост и временски период/динамика, узимајући у обзир карактеристике ученика, његов узраст и оптимално време за квалитетно и делотворно остваривање активности. Препоручено трајање активности је од 15 до 45 минута.

Одређивање и праћење друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

Активности одређене уз васпитне мере опомену и укор одељењског старешине, одређује и прати њихово остваривање одељењски старешина самостално, а ако је потребно - уз подршку члана одељенског већа или стручног сарадника.

Активности одређене уз васпитну меру укор одељењског већа одређује одељењско веће, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди одељенско веће.

Активности одређене уз васпитно-дисциплинску меру укор директора изриче директор, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди директор решењем.

Активности одређене уз васпитно-дисциплинску меру укор наставничког већа, изриче наставничко веће, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди директор решењем.

Евидентирање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада и извештавање о његовим ефектима

Евиденцију о току спровођења активности води лице које је задужено за њено остваривање и праћење. Лице које је задужено за праћење активности подноси извештај о ефектима друштвено-корисног, односно хуманитарног рада органима школе зависно од тога која је васпитна или васпитно-дисциплинска мера изречена, и то за активности одређене уз:

- васпитне мере опомена и укор одељењског старешине - извештава се одељенско веће;
- васпитну меру укор одељењског већа - извештава се одељенско веће;
- васпитно-дисциплинску меру укор директора - извештава се директор школе;
- васпитно-дисциплинску меру укор наставничког већа - извештава се наставничко веће.

Школа је у обавези да својим општим актом пропише начин евидентирања и праћења друштвено-корисног, односно хуманитарног рада и извештавања о његовим ефектима.

Активности уз изречену васпитну меру за лакшу повреду обавеза ученика

Лакше повреде обавеза ученика школа прописује својим општим актом (нпр.: не долази прикладно одевен за наменске активности у школи или другом месту на коме школа остварује образовно-васпитни рад; нарушава хигијену школских и других просторија; оштећује одевне предмете, прибор и опрему других ученика; не поштује одлуке надлежних органа школе; не поштује прописана правила понашања у школи; својим понашањем омета остваривање школских манифестација и других облика образовно-васпитног рада; чини повреде првог нивоа прописане Правилником о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС", број 30/10) и др.).

За учињену лакшу повреду обавеза ученику се може изрећи васпитна мера:

- 1) опомена;
- 2) укор одељењског старешине;
- 3) укор одељењског већа.

Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада:

- продужетак обавезе редара;
- писање рада/састава и излагање у одељењу на тему у вези са повредом обавезе;

- осмишљавање, израда и уређивање паноа на одређену тему;
- брига о простору у коме ученици бораве (нпр. уређивање учионице, библиотеке, продуженог боравка, трпезарије, свечане сале; помоћ у размештању клупа, одржавању простора и др.);
- помоћ у продуженом боравку (нпр. у изради домаћих задатака, у организовању слободних активности, у уређењу простора у боравку и др.);
- помоћ наставнику (нпр. ученицима којима је потребна подршка и помоћ у учењу и др.);
- помоћ дежурном наставнику за време одмора;
- помоћ стручном сараднику (нпр. у припреми радионице, остваривању радионице, припреми предавања/материјала за остваривање предавања - нпр. дељење материјала, техничка подршка приликом презентације, предавања, радионице и др.);
- помоћ у обављању административних послова (нпр. ковертирање, прекуцавање текстова и др.);
- помоћ школским тимовима (нпр. брига о безбедности млађих ученика уз присуство учитеља/наставника; припрема презентације, радионице, предавања и остваривање предавања/радионице у одељењу и др.);
- организовање посебне хуманитарне акције;
- помоћ домару у радионици (нпр. поправка) и упознавање са заштитом на раду у установи и друга помоћ домару (нпр. уређење парка и простора око школе - чишћење снега, лишћа, окопавање цвећа, фарбање ограда, клупа, одржавање спортских терена и др.);
- помоћ помоћно-техничком особљу око сређивања просторија у школи и упознавање са занимањем помоћни радник као и заштитом на раду за ово занимање (одлагање смећа, заштитна опрема, рециклажа и др.);
- учествовање у организацији предавања које остварују спољни сарадници (МУП, Црвени крст, итд.);
- припрема презентације, предавања, радионице за ученике школе и остваривање у одељењима;
- помоћ у трпезарији и упознавање са заштитом на раду за занимања људи/запослених (кувар, серверка и др.);
- помоћ наставницима у припреми материјала за организацију ваннаставних активности (секције и сл.);
- уређење школског дворишта (нпр. чишћење снега, окопавање цвећа, фарбање ограда или клупа);
- остваривање предавања за одељењску заједницу на тему безбедности, насиља или друге области у оквиру које је ученик прекршио правила, односно у вези са учињеном повредом обавезе;
- учествовање у организовању/промоцији спортских, музичких, културних и других активности у школи у сарадњи са наставником;
- припрема/организовање представе, презентација видео клипа, стрипа или филма на тему у вези са учињеном повредом обавезе;
- израда флајера, стрипова, видео клипова и др. о небезбедном коришћењу средстава или небезбедном понашању и др.

Наведене активности се могу комбиновати, а у складу са специфичностима школе се могу проширивати и другим активностима прописаним општим актом школе.

Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за тежу повреду обавеза ученика

Теже повреде обавеза ученика прописане су Законом.

Уз васпитно-дисциплинске мере укор директора и укор наставничког већа, које се могу изрећи за учињену тежу повреду обавезе ученика прописане Законом, ученику се обавезно одређује друштвено-користан, односно хуманитарни рад и спроводи изабрана активност друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

За учињену тежу повреду - ако је евиденција коју води школа или друга организација, односно орган уништена, оштећена, скривена, изнета, преправљена, подаци дописани, или је украдена ствар која је имовина школе, привредног друштва, предузетника, ученика или запосленог, обавезно је враћање оштећене ствари у пређашње функционално стање када је то могуће, односно куповина или надокнада уништеног.

Уколико дође до физичког повређивања, неопходно је одредити помоћ повређеном другу у мери у којој је друг који је претрпео штету спреман да прихвати такву помоћ (нпр. ношење торбе - да би се ученику олакшало долажење у школу; помоћ у изради задатака у школи - уколико је ученику отежано бележење/писање; помоћ у изради домаћих задатака и др.).

Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада за теже повреде обавеза ученика дати су у Табели 2.

Табела 2

Теже повреде обавеза ученика	Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада
<p>1) уништење, оштећење, скривање, изношење, преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа или друга организација, односно орган;</p> <p>2) преправка или дописивање података у јавној исправи коју издаје школа или орган, односно исправи коју изда друга организација;</p> <p>3) уништење или крађа имовине школе, привредног друштва, предузетника, ученика или запосленог;</p> <p>4) поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употреба алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце;</p> <p>5) уношење у школу или другу организацију оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице;</p> <p>6) понашање ученика којим угрожава властиту безбедност или безбедност других ученика, наставника и запослених у школи, у школским и другим активностима које се остварују ван школе, а које школа организује и које доводи до њиховог физичког и психичког повређивања;</p> <p>7) употреба мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања;</p> <p>8) неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године, од чега више од 15 часова након писменог обавештавања родитеља, односно другог законског заступника од стране школе;</p> <p>9) учестало чињење лакших повреда обавеза у току школске године, под условом да су предузете неопходне мере ради корекције понашања ученика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - укључивање у припрему материјала и израду летописа школе, школског часописа и сл.; - приказ о значају важности евиденције и јавних исправа у одељењима или на састанку ученичког парламента; - приказ историјских догађаја у којима је уништана значајна документација; - израда презентације и приказ те презентације у одељењима на тему чувања имовине, како личне тако и школске, породичне и имовине других; - брига о простору у коме ученици бораве (нпр. уређивање учионице, библиотеке, продуженог боравка, трпезарије, свечане сале и сл; помоћ у размештању клупа; помоћ у одржавању простора и др.); - помоћ домару и помоћно-техничком особљу у техничком одржавању школе (чишћење снега, лишћа и др.); - помоћ у изради брошуре/флајера (нпр. "Петарде нису играчке" и дистрибуција по одељењима, разредима и др., интернет дистрибуција и др.); - припрема материјала за рад у вези са темом која је повезана са одређеним понашањем и системом вредности који желимо да ученик промени, односно усвоји; - учествовање у предавањима/трибинама које остварују стручњаци из одговарајућих области; - одлазак у ватрогасну бригаду/ватрогасни дом и информисање о превенцији кроз сарадњу са родитељима; - истраживање, помоћ одељенском старешини, односно наставнику у прикупљању материјала за остваривање предавања на одређену тему; - помоћ тиму за заштиту од насиља у организовању предавања на тему у вези са повредом; - израда презентације на тему која је у вези са повредом обавезе; - помоћ дежурном наставнику; - помоћ у дежурству у продуженом боравку; - помоћ домару у радионици (нпр. поправка) и упознавање са заштитом на раду у установи и друга помоћ домару (нпр. уређење парка и простора око школе - чишћење снега, лишћа, окопавање цвећа, фарбање ограда, клупа, одржавање спортских терена и др.); - помоћ запосленима ангажованим на одржавању хигијене око сређивања просторија у школи и упознавање са овим занимањем, као и заштитом на раду за послове које обављају (нпр. одлагање смећа, заштитна опрема, рециклажа и др.); - помоћ тиму за заштиту од насиља у припреми и остваривању активности у вези са безбедношћу, у складу са узрастом и статусом ученика (брига о безбедности млађих ученика уз присуство наставника, припрема презентација, радионица, предавања, реализација предавања/радионица у одељењу и др.); - израда презентације и држање предавања уз подршку наставника на тему Заштита личних података на интернету; - помоћ дежурном наставнику у остваривању дежурства.

Наведене активности се могу комбиновати, а у складу са специфичностима школе могу се проширивати и другим активностима прописаним општим актом школе.

Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за поведу забране прописане законом

Уз васпитно-дисциплинске мере укор директора и укор наставничког већа, које се могу изрећи за учињену повреду забране прописане Законом, ученику се обавезно одређује друштвено-корисан, односно хуманитарни рад и спроводи изабрана активност друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

Примери активности друштвено-корисног и хуманитарног рада за повреде забране дати су у Табели 3.
Табела 3

Повреде забране	Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада
1) забрана дискриминације; 2) забрана насиља, злостављања и занемаривања; 3) забрана понашања које вређа углед, част или достојанство.	- организовање предавања/презентације на тему људских права, као и права деце; - организовање предавања/презентације за ученике на неку од тема у вези са грађанским правима, обавезама и одговорностима; - организовање предавања/презентације за родитеље на неку од тема у вези са грађанским правима, обавезама и одговорностима у сарадњи са стручним сарадником и/или наставником; - учествовање у организацији хуманитарне акције за помоћ и подршку угроженима (Црвени крст, Свратиште, Установе заштите деце без родитељског старања и др.); - подршка педагошком асистенту или личном пратиоцу у пружању подршке ученицима.

Наведене активности се могу комбиновати, а у складу са специфичностима школе се могу проширивати и другим активностима прописаним општим актом школе.

BLIŽI USLOVI O NAČINU, SADRŽAJU, DUŽINI, MESTU I VREMENU OBAVLJANJA I DRUGIM PITANJIMA OD ZNAČAJA ZA OBAVLJANJE DRUŠTVENO-KORISNOG, ODNOSNO HUMANITARNOG RADA

Одређивање и праћење друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

Евидентирање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада и извештавање о његовим ефектима

Активности уз изречену васпитну меру за лакшу повреду обавеза ученика

Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за тежу повреду обавеза ученика

Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за поведу забране прописане законом

Stručni komentar

KOMENTAR PRAVILNIKA O OBAVLJANJU DRUŠTVENO-KORISNOG, ODNOSNO HUMANITARNOG RADA - "Sl. glasnik RS", br. 68/2018

- Pravilnik sadrži tabelarne primere aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za teže povrede obaveza učenika i primere aktivnosti za povrede zabrane •

Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017 i 27/2018 - dr. zakoni - dalje: Zakon) pri uređivanju vaspitnih i vaspitno-disciplinskih mera i pravne zaštite učenika (član 86), uvodi kao novinu društveno-koristan, odnosno humanitarni rad. Naime, škola uporedo sa izricanjem vaspitne, odnosno vaspitno-disciplinske mere, određuje učeniku i obavezu obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada koji može da se odvija na dva načina, odnosno u prostorijama škole i van prostorija škole pod nadzorom nastavnika, odnosno stručnog saradnika.

Na osnovu ovlašćenja iz člana 86. stav 15. ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja je doneo *Pravilnik o obavljanju društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada* ("Sl. glasnik RS", br. 68/2018 - dalje: Pravilnik) kojim je propisao bliže uslove o načinu, sadržaju, dužini, mestu i vremenu obavljanja i drugim pitanjima od značaja za obavljanje društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada, koji su odštampani uz Pravilnik i čine njegov sastavni deo. **Pravilnik se primenjuje od 15. septembra 2018. godine.**

Donošenjem Pravilnika **stvoreni su uslovi za izricanjem vaspitnih, odnosno vaspitno-disciplinskih mera** s obzirom na to da uz izricanje navedenih mera škola uporedo određuje društveno-korisni, odnosno humanitarni rad. **Pravilnik sadrži primere aktivnosti društveno-korisnog i humanitarnog rada, ali ostavlja mogućnost da škola opštim aktom propiše i druge aktivnosti u skladu sa svojim specifičnostima.**

Pojam, ciljevi i trajanje društveno-korisnog i humanitarnog rada

Društveno-koristan i humanitarni rad obuhvata aktivnosti čijim se ostvarivanjem razvija društveno odgovorno ponašanje učenika i predstavlja oblik restorativne discipline. **Restorativna disciplina** jeste pristup kojim se omogućava umanjivanje ili otklanjanje načinjene štete, odnosno posledica te štete, razvija svest o odgovornosti i posledicama sopstvenog i ponašanja drugih i popravljaju odnosi uključenih strana. Pravilnikom je izričito propisano da se društveno-koristan, odnosno humanitarni rad u smislu tog Pravilnika **ne odnosi** na društveno-koristan i humanitarni rad koji škola planira godišnjim planom rada i ostvaruje radi uključivanja svih učenika ili pojedinih odeljenjskih zajednica u taj rad. To su na primer humanitarne akcije, ekološke akcije kao što je uređenje škole - učionica i drugih prostorija i školskog okruženja, akcije prikupljanja materijala za reciklažu, priprema i uređenje školskog prostora za održavanje školskih manifestacija, izložbi, gostovanja, sportskih i drugih takmičenja, posete ustanovama socijalne zaštite za smeštaj dece i omladine, domovima starih, Crvenom krstu i slično.

Cilj određivanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada u školama jeste prevencija nepoželjnog i društveno neprihvatljivog ponašanja učenika kroz razvoj poželjnih i pozitivnih oblika ponašanja.

Društveno-koristan, odnosno humanitarni rad škola određuje učeniku u skladu sa težinom učinjene lakše i teže povrede obaveza učenika ili povrede zabrane utvrđene Zakonom, i pri tome **vodi računa o psihofizičkoj i zdravstvenoj sposobnosti, uzrastu i dostojanstvu učenika. U situaciji kada se mera izriče učeniku koji nastavu pohađa po individualnom obrazovnom planu uzima se u obzir i mišljenje predstavnika tima za inkluzivno obrazovanje.**

Zavisno od toga da li je u konkretnom slučaju učinjena teža ili lakša povreda obaveze učenika, bira se i odgovarajuća aktivnost uz meru koja se izriče.

Kada je učinjena **teža povreda obaveze učenika ili povreda zabrane, direktor škole:**

- pokreće vaspitno-disciplinski postupak,
- donosi plan pojačanog vaspitnog rada,
- obavlja konsultacije sa roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom i učenikom i bira od predviđenih aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada aktivnost za meru koja se izriče.

Kada je učinjena **lakša povreda obaveze učenika** za koju se izriče vaspitna mera, **odeljenski starešina**, uz planiranje pojačanog vaspitnog rada i konsultacije sa roditeljem, odnosno drugim zakonskim zastupnikom i učenikom, bira od predviđenih aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada aktivnost za meru koja se izriče.

U skladu sa planom obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada, utvrđena je i **obaveza roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika da aktivno učestvuje u ostvarivanju tog plana.** Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik je odgovoran ako učenik odbije da ostvaruje aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada.

Pravilnikom je izričito propisano da se **angažovanje učenika u društveno-korisnom, odnosno humanitarnom radu uzima u obzir kod utvrđivanja zaključne ocene iz vladanja** na kraju prvog i drugog polugodišta. Po svom sadržaju navedena odredba se odnosi na prava i obaveze učenika, te je u tom smislu, prema našem mišljenju, trebalo da bude zakonska materija.

Za društveno-koristan, odnosno humanitarni rad propisan je vremenski period, odnosno dinamika, način ostvarivanja i lice koje je zaduženo da prati i izveštava o ostvarivanju i efektima aktivnosti. Prilikom utvrđivanja navedene dinamike uzimaju se u obzir karakteristike učenika, njegov uzrast i optimalno vreme za kvalitetno i delotvorno ostvarivanje aktivnosti. **Preporučeno trajanje aktivnosti je od 15 do 45 minuta.**

U **Tabeli 1** dato je okvirno trajanje učestalosti i vremenski period obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada u školama:

Mera	Učestalost	Vremenski period
Opomena	2 puta nedeljno	2 nedelje
Ukor odeljenskog starešine	2 puta nedeljno	3 nedelje
Ukor odeljenskog veća	3 puta nedeljno	3 nedelje
Ukor direktora	3 puta nedeljno	4 nedelje
Ukor nastavničkog veća	4 puta nedeljno	4 nedelje

Određivanje, praćenje i evidentiranje društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada

Pravilnikom je utvrđena **obaveza praćenja aktivnosti** društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada (dalje: aktivnosti).

Aktivnosti određene uz:

- vaspitne mere opomena i ukor odeljenjskog starešine - određuje i prati njihovo ostvarivanje **odeljenjski starešina samostalno**, a ako je potrebno - uz podršku člana odeljenjskog veća ili stručnog saradnika,
- vaspitnu meru ukor odeljenjskog veća - određuje odeljenjsko veće, a prati **odeljenjski starešina u saradnji sa jednim ili više nastavnika, odnosno stručnim saradnikom, koje odredi odeljenjsko veće**,
- vaspitno-disciplinsku meru ukor direktora - izriče direktor, a prati **odeljenjski starešina u saradnji sa jednim ili više nastavnika, odnosno stručnim saradnikom, koje odredi direktor rešenjem**,
- vaspitno-disciplinsku meru ukor nastavničkog veća - izriče nastavničko veće, a prati **odeljenjski starešina u saradnji sa jednim ili više nastavnika, odnosno stručnim saradnikom, koje odredi direktor rešenjem**.

O društveno-korisnom, odnosno humanitarnom radu i izveštavanju o njegovim efektima vodi se evidencija. **Način vođenja navedene evidencije škola je dužna da propiše svojim opštim aktom.** Evidenciju o toku sprovođenja aktivnosti vodi lice koje je zaduženo za njeno ostvarivanje i praćenje. Navedeno lice podnosi izveštaj o efektima društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada organima škole zavisno od toga koja je vaspitna ili vaspitno-disciplinska mera izrečena. O preduzetim aktivnostima i njihovim efektima izveštaji se podnose:

- odeljenjskom veću - za vaspitne mere opomena i ukor odeljenjskog starešine,
- odeljenjskom veću - za vaspitnu meru ukor odeljenjskog veća,
- direktoru škole - za vaspitno-disciplinsku meru ukor direktora,
- nastavničkom veću - za vaspitno-disciplinsku meru ukor nastavničkog veća.

Aktivnosti uz izrečenu vaspitnu meru za lakšu povredu obaveza učenika

Lakše povrede obaveza učenika škola propisuje svojim opštim aktom. U Pravilniku su navedeni primeri kao što je narušavanje higijene školskih i drugih prostorija, oštećenje odevnih predmeta, pribora i opreme drugih učenika, nepoštovanje odluka nadležnih organa škole, nepoštovanje propisanih pravila ponašanja u školi i slično. Za učinjenu lakšu povredu obaveza učeniku se može izreći vaspitna mera:

- 1) opomena;
- 2) ukor odeljenjskog starešine;
- 3) ukor odeljenjskog veća.

U Pravilniku su navedeni primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada koje se mogu odrediti uz izrečenu vaspitnu meru za lakšu povredu obaveza učenika, pri čemu ta lista nije zatvorena. Naime, **aktivnosti se mogu kombinovati**, a po potrebi mogu se proširivati i drugim aktivnostima propisanim opštim aktom škole, a u skladu sa specifičnostima škole.

Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za lakšu povredu obaveza učenika:

- produžetak obaveze redara,
- pisanje rada/sastava i izlaganje u odeljenju na temu u vezi sa povredom obaveze ili osmišljavanje, izrada i uređivanje panoa na određenu temu,
- briga o prostoru u kome učenici borave kao što je uređivanje učionice, biblioteke, produženog boravka, trpezarije, svečane sale i dr.,
- pomoć u produženom boravku u izradi domaćih zadataka, organizovanju slobodnih aktivnosti, u uređenju prostora u boravku i dr.,
- pomoć nastavniku npr. u radu sa učenicima kojima je potrebna podrška i pomoć u učenju, kao i pomoć dežurnom nastavniku za vreme odmora,
- pomoć stručnom saradniku npr. u pripremi radionice, ostvarivanju radionice, pripremi predavanja/materijala za

ostvarivanje predavanja, kao i pomoć u obavljanju administrativnih poslova kao što je kovertiranje, prekućavanje tekstova i dr.,

- pomoć nastavnicima u pripremi materijala za organizaciju vannastavnih aktivnosti, odnosno sekcije i sl.,
- pomoć školskim timovima kao što je briga o bezbednosti mladih učenika uz prisustvo učitelja, odnosno nastavnika, priprema prezentacije, radionice, predavanja i dr.,
- pomoć domaru u radionici i upoznavanje sa zaštitom na radu u ustanovi i druga pomoć, kao i pomoć pomoćno-tehničkom osoblju oko sređivanja prostorija u školi i upoznavanje sa zanimanjem pomoćnog radnika kao i zaštitom na radu za ovo zanimanje (odlaganje smeća, zaštitna oprema, reciklaža i dr.),
- pomoć u trepezariji i upoznavanje sa zaštitom na radu za zanimanja zaposlenih,
- uređenje školskog dvorišta (npr. čišćenje snega, okopavanje cveća, farbanje ograda ili klupa i sl.),
- učestvovanje u organizaciji predavanja koje ostvaruju spoljni saradnici kao što je MUP, Crveni krst, itd.,
- predavanja za odeljenjsku zajednicu na temu bezbednosti, nasilja ili druge oblasti u okviru koje je učenik prekršio pravila, odnosno u vezi sa učinjenom povredom obaveze,
- učestvovanje u organizovanju, odnosno promociji sportskih, muzičkih, kulturnih i drugih aktivnosti u školi u saradnji sa nastavnikom, kao i priprema, odnosno organizovanje predstave, prezentacija video klipa, stripa ili filma na temu u vezi sa učinjenom povredom obaveze.

Aktivnosti uz izrečenu vaspitno-disciplinsku meru za težu povredu obaveza učenika

Teže povrede obaveza učenika propisane su Zakonom, a navedene su i u Tabeli 2 Pravilnika.

Uz **vaspitaro-disciplinske mere ukor direktora i ukor nastavničkog veća učeniku se obavezno** određuje društveno-koristan, odnosno humanitarni rad i sprovodi izabrana aktivnost društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada.

Za učinjenu težu povredu u slučaju da je evidencija koju vodi škola ili druga organizacija, odnosno organ uništena, oštećena, skrivena, izneta, prepravljena, podaci dopisani, ili je ukradena stvar koja je imovina škole, privrednog društva, preduzetnika, učenika ili zaposlenog, učenik ima obavezu da vraćati oštećene stvari u pređašnje funkcionalno stanje kada je to moguće, odnosno kupi novu stvar ili nadoknadi uništeno.

Za učinjenu težu povredu u slučaju da je došlo do fizičkog povređivanja, neophodno je odrediti pomoć povređenom drugu u meri u kojoj je drug koji je pretrpeo štetu spreman da prihvati takvu pomoć. To može biti na primer:

- nošenje torbe da bi se učeniku olakšalo dolaženje u školu,
- pomoć u izradi zadataka u školi,
- pomoć u izradi domaćih zadataka i dr.

I kada su u pitanju aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za teže povrede obaveza učenika, Pravilnikom je propisano da se aktivnosti mogu kombinovati, a u skladu sa specifičnostima škole mogu se proširivati i drugim aktivnostima propisanim opštim aktom škole. Primeri takvih aktivnosti za teže povrede obaveza učenika dati su u **Tabeli 2** Pravilnika.

Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za teže povrede obaveza učenika:

- uključivanje u pripremu materijala i izradu letopisa škole, školskog časopisa i sl.,
- prikaz o značaju važnosti evidencije i javnih isprava u odeljenjima ili na sastanku učeničkog parlamenta, kao i prikaz istorijskih događaja u kojima je uništavana značajna dokumentacija,
- izrada prezentacije i prikaz te prezentacije u odeljenjima na temu čuvanja imovine, kako lične, tako i školske, porodične i imovine drugih,
- briga o prostoru u kome učenici borave kao što je uređivanje učionice, biblioteke, produženog boravka, trepezarije, svećane sale i sl., pomoć u razmeštanju klupa, pomoć u održavanju prostora i dr.,
- pomoć domaru i pomoćno-tehničkom osoblju u tehničkom održavanju škole (čišćenje snega, lišća i dr.),
- pomoć u izradi brošure, odnosno flajera ili priprema materijala za rad u vezi sa temom koja je povezana sa određenim ponašanjem i sistemom vrednosti koji bi trebalo da učenik promeni, odnosno usvoji,
- učestvovanje u predavanjima, odnosno tribinama koje ostvaruju stručnjaci iz odgovarajućih oblasti,
- istraživanje, pomoć odeljenjskom starešini, odnosno nastavniku u prikupljanju materijala za ostvarivanje predavanja na određenu temu, kao i pomoć timu za zaštitu od nasilja u organizovanju predavanja na temu u vezi sa povredom,
- izrada prezentacije na temu koja je u vezi sa povredom obaveze,
- pomoć dežurnom nastavniku ili pomoć u dežurstvu u produženom boravku,
- pomoć domaru u radionici (npr. popravka) i upoznavanje sa zaštitom na radu u ustanovi i druga pomoć domaru, kao i pomoć zaposlenima na održavanju higijene oko sređivanja prostorija u školi i upoznavanje sa ovim zanimanjem, kao i zaštitom na radu za poslove koje obavljaju (npr. odlaganje smeća, zaštitna oprema, reciklaža i dr.),
- odlazak u vatrogasnu brigadu, odnosno vatrogasni dom i informisanje o prevenciji kroz saradnju sa roditeljima,
- pomoć timu za zaštitu od nasilja u pripremi i ostvarivanju aktivnosti u vezi sa bezbednošću, u skladu sa

uzrastom i statusom učenika (briga o bezbednosti mladih učenika uz prisustvo nastavnika, priprema prezentacija, radionica, predavanja i dr.),
- izrada prezentacije i držanje predavanja uz podršku nastavnika u vezi sa zaštitom ličnih podataka na internetu.

Aktivnosti uz izrečenu vaspitno-disciplinsku meru za povredu zabrane propisane Zakonom

Vaspitno-disciplinske mere ukor direktora i ukor nastavničkog veća mogu se izreći za učinjenu povredu zabrane koje su propisane Zakonom, i to:

- 1) zabranu diskriminacije,
- 2) zabranu nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja,
- 3) zabranu ponašanja koje vređa ugled, čast ili dostojanstvo.

Uz **vaspitno-disciplinsku meru za povredu zabrane propisane Zakonom učeniku se obavezno** određuje društveno-koristan, odnosno humanitarni rad i sprovodi izabrana aktivnost.

U Pravilniku su u **Tabeli 3** navedeni primeri aktivnosti društveno-korisnog i humanitarnog rada za povrede zabrane, koje se takođe mogu kombinovati i proširivati drugim aktivnostima koje su propisane opštim aktom škole u skladu sa specifičnostima škole.

Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za povredu zabrane propisane Zakonom:

- organizovanje predavanja, odnosno prezentacije na temu ljudskih prava, kao i prava dece,
- organizovanje predavanja, odnosno prezentacije za učenike u vezi sa građanskim pravima, obavezama i odgovornostima,
- organizovanje predavanja, odnosno prezentacije za roditelje u vezi sa građanskim pravima, obavezama i odgovornostima u saradnji sa stručnim saradnikom i/ili nastavnikom,
- učestvovanje u organizaciji humanitarne akcije za pomoć i podršku ugroženima (Crveni krst, ustanove za zaštitu dece bez roditeljskog staranja i dr.),
- podrška pedagoškom asistentu ili ličnom pratiocu u pružanju podrške učenicima.